

La flama de la llengua

«Si els catalanoparlants dimitim de parlar en català, deia Fuster, el saldo serà tenebrós»

Qualsevol procés de normalització lingüística és eminentment polític, perquè un conflicte lingüístic és, sempre, conseqüència d'un conflicte polític. I el procés de normalització lingüística en l'àmbit dels Països Catalans continua travessant uns moments especialment crítics, i es van fent cada cop més palesos els neguits seriosos sobre el futur de la llengua catalana en tot el domini lingüístic. En donava notícia aquest mateix diari aquesta setmana passada. La normalitat d'ús de la llengua és preocupant. No ens enganyem: hi ha una tendència a obviar reflexions dirigides a aclarir en què consisteix la realitat que s'afronta i què ha de ser l'imprescindible per poder assegurar que els obstacles per què es caracteritza han estat superats.

Aquell precari present i aquell problemàtic futur de què parlava Joan Fuster l'any 80, continuen essent un precari present i un problemàtic futur. És així que es manipula la consciència col·lectiva i es condueix a la confusió: un acaba essent incapaç de delimitar els problemes i, consegüentment, estranyant-se'n. Què vol dir això? Doncs que la nostra identitat es ressent d'inconcrecions. Per exemple, ens diem nació, n'obtenim el reconeixement legal, d'aquesta reivindicació, però administrativament hem d'admetre que som una comunitat autònoma més entre disset. Amb la gestió de la pandèmia el sintagma comunitat autònoma ha tornat a fer-se present en el llenguatge polític. Això ens obliga, als catalans, a viure en la paradoxa. I hem de dir prou, i activar-lo políticament, aquest prou. La normalització lingüística s'explica a través d'interpretacions variades i no sempre harmòniques ni conciliables.

També lingüísticament, ens trobem en una etapa en què la consideració de la realitat sencera s'haurà d'analitzar des de l'òptica de la nova Europa, però des de Catalunya ens hi adrecem de la mà d'una política conduïda pel govern espanyol, que cada dia es mostra menys entusiasta de les realitats diferenciades amb què compta. Per això ara més que mai cal que Europa reconegui cada peça del mosaic que formem entre tots els pobles, perquè avançar en el progrés vol dir créixer especialment en la solidaritat entre els pobles, en la capacitat de respecte, de comprensió i de tolerància mútues, en la capacitat de viure en llibertat.

Tota una altra cosa és malversar temps i esforços i exercir prepotència en el domini dels poderosos damunt dels desposseïts. Els catalans volem una nació amb estat i un poble amb una llengua sense cap altra d'hegemònica, de llengua, per raons de prepotència administrativa. Aquesta voluntat hem de fer que porti implícita la urgència, ara ja sí, de ser encomanada. Però una arquitectura d'Estat no la garanteix, la normalitat d'ús de la llengua. Andorra, en el cas del català, n'és exemple.

Hi juguen un paper fonamental polítiques valentes. Consciència dels parlants per créixer en competència. Perquè "si els catalanoparlants dimitim de parlar català", deia Fuster, "el saldo serà tenebrós". I afegia que "la castellanització dels Països Catalans, tant o més que obra del Poder centralista, ha estat una obsequiosa predisposició indígena, estimulada per raons polítiques, també?". Si volem continuar parlant en català, hem d'exigir-lo com a llengua pròpia amb tots els efectius culturals, administratius i polítics. I no solament al Principat, sinó a tota l'àrea lingüística i entre totes les administracions.